

Antagning till forskarutbildning med stipendium som finansiering – Förutsättningar och handläggningsordning

Förutsättningar

Förutsättningar för kandidaten

De grundläggande förkunskapskraven för antagning till forskarutbildning är desamma oavsett finansieringsform. Kandidaten måste:

- Uppfylla kraven på allmän och särskild behörighet (se allmänna studieplanen för aktuellt forskarutbildningsämne), alternativt beviljas undantag från behörighetskraven. (Beslut om antagning fattas av dekan. Det innebär att även beslut om undantag från behörighetskrav fattas av dekan, på förslag från prefekt.)
- I övrigt bedömas ha förutsättningar att genomföra utbildningen. (Här ska fakultetens riktlinjer för urval följas, se länk 1 nedan)

Förutsättningar rörande stipendiets ursprung och syfte

Högskoleförordningen (5 kap, 4 §) anger att doktorand som finansieras genom stipendium ska anställas senast när det återstår tre år av utbildningstiden, d.v.s. efter ett år. Anställning behöver dock inte ske om stipendiet lämnas ”inom ramen för 1) ett bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram där stipendier utgör vedertagen finansieringsform med skäliga stipendievillkor och den antagande högskolan har insyn i dessa villkor och i hur stipendiet betalas ut, eller 2) ett av EU finansierat program eller andra samarbeten där stipendier med skäliga stipendievillkor utgör en vedertagen finansieringsform och där krav på anställning blir ett hinder för den antagande högskolans medverkan.”

Dekanen har beslutat (2018-01-16) att inga stipendiater ska antas vid naturvetenskapliga fakulteten såvida de inte faller under undantaget ovan, och därmed inte behöver anställas efter ett år.

Ett stipendium ska alltså, för att kunna komma i fråga, uppfylla villkoren ovan. Någon tydlig definition av vad som ska avses med ”bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram” ges inte i förordningen men inom LU har forskarutbildningsnämnden efter samråd med flera andra större lärosäten i Sverige enats om följande tolkning, vilken också sanktionerats av naturvetenskapliga fakultetens ledning:

Som bistånds- och kapacitetsuppbyggnadsprogram räknas program från länder som ingår i den lista från DAC/OECD som gällde vid doktorandens antagning till forskarutbildning och har innebörden av kapacitetsuppbyggnadssamarbete enligt Sidas definition; att kapacitetsutveckling är en process där individer, grupper och organisationer utvecklar sin förmåga att identifiera och hantera utmaningar som de möter under utvecklingsprocessen.

Därutöver säger LU:s antagningsordning (STYR 2017/409) att ett externt stipendium inte får vara förenat med krav från finansören på arbetsprestationer under doktorandens utbildning på forskarnivå.

Ekonomiska förutsättningar för institutionen

HF (7 kap, 36 §) anger att studiefinansieringen för en doktorand med stipendium ska anses säkrad om nivån på stipendiet motsvarar lönenivån för en anställd doktorand vid samma enhet efter skatt. (Vid beräkning av motsvarande doktorandlön efter skatt ska den av Statistiska centralbyrån fastställda genomsnittliga skattesatsen användas. För 2019 är den 32,19 %.) Om stipendiet inte motsvarar doktorandlönen efter skatt så ska, enligt LU:s antagningsordning, ett kompletterande stipendium inrättas så att det ursprungliga stipendiet tillsammans med tilläggsstipendiet uppgår till motsvarande doktorandlön efter skatt. Beslut om sådant kompletterande stipendium ska fattas innan antagning sker. Därtill ska det kompletterande stipendiet ökas efter hand, så att ersättningsnivån följer lönestegen för doktorander.

Antagningsordningen anger att det kompletterande stipendiet inte får utgöra mer än 49 % av det totala beloppet. (Här ryms dock en oklarhet: Doktorandlönestegen kan revideras under doktorandens utbildningstid, vilket gör att slutlönenivån inte är känd vid antagningstillfället. Man måste därför ha viss marginal när stipendiets ersättningsnivå bedöms.)

Stipendier får inte inrättas med statsbudgetmedel, vilket betyder att institutionen måste ha andra medel tillgängliga för att ett kompletterande stipendium ska kunna inrättas. Exempel på sådana kan vara medel från Wallenberg eller andra privata stiftelser, där anslagsgivaren uttryckligen medger att medlen kan användas till stipendier. Sektionen ekonomi har meddelat följande:

Endast medel från finansörer som [i Raintance] ligger under verksamhet 35 forskning bidrag som inleds med siffran 3 – 6 kan användas för tilläggsstipendier. Det kan finnas externa bidrag även på verksamhet 11 som är tillåtna att användas.

Och:

Myndighetskapital [på v-gren 35] kan användas för att inrätta stipendier om det är klart att vi inte behöver betala tillbaka pengar till bidragsgivaren. Det behövs inget godkännande av bidragsgivaren om vi får behålla myndighetskapitalet.

Utöver det kompletterande stipendiet måste institutionen också bekosta kammarkollegiets särskilda försäkring för stipendiater och garantera doktorandens försörjning för den händelse stipendiet skulle bortfalla av orsaker bortom doktorandens kontroll. Premien för Kammarkollegiets försäkring är f.n. 10.000:- per år. Denna försäkring tecknas centralt vid LU men kostnaden belastar institutionen.

Handläggning

Det är inte perfekt utan dekan som beslutar om antagning av stipendiat, och dekan beslutar även om inrättande av det kompletterande stipendiet. Den slutliga handläggningen av antagningsärendet sker därför på fakultetskansliet. Institutionen ansvarar för den inledande handläggningen och sammanställning av underlag för beslut, vilket innebär:

- Att pröva kandidatens allmänna och särskilda behörighet
- Att pröva kandidatens förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen i enlighet med fakultetens riktlinjer om urval (enligt länk 1 nedan).
- Att pröva om stipendiet uppfyller de krav som ställs avseende ursprung och syfte (bistånds- och kapacitetsuppbyggnad alt. EU-finansierat program eller liknande enl. ovan), nivå (belopp och tid) och villkor i övrigt. (för DAC-listan, se länk 2)
- Att förbereda inrättande av kompletterande stipendium och inkomma med begäran om att sådant stipendium inrättas i samband med antagning.

De handlingar som ska skickas till fakultetskansliet omfattar:

- En skriftligt dokumenterad utredning av allmän och särskild behörighet samt kandidatens CV med akademiska meriter och examensbevis eller motsvarande som styrker behörigheten. Om kandidaten inte uppfyller behörighetskraven men institutionen ändå tillstyrker antagning, ska motiverat yrkande om undantag från behörighetskraven bifogas.
- Dokumenterad prövning av kandidatens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. (Protokoll eller likn. från granskningsgrupp samt prefektens beslut om utseende av granskningsgrupp.)
- Dokumenterad prövning av stipendiet och finansieringen med bilagda intyg etc. som styrker omfattning och villkor.
- Redovisning av institutionens finansiering av kompletterande stipendium samt begäran om inrättande i därför avsett formulär.
- Fullständigt ifylld och av doktorand och prefekt signerad blankett för antagning till forskarutbildning (Länk 3)
- Av doktoranden signerat dokument med information om stipendievillkor vid LU (Länk 4)
- Intyg om institutionens garantier enligt mall (länk 5).

Fakultetskansliet granskar handlingarna i ärendet och föredrar ärendet för dekanen, som fattar beslut om antagning och om inrättande av kompletterande stipendium.

Fakultetskansliet diarieför antagningsärendet och informerar Ladok-enheten så att doktoranden registreras i Ladok.

Länkar till dokument

Länk 1: Riktlinjer för urval

https://www.naturvetenskap.lu.se/internt/sites/naturvetenskap.lu.se/internt/files/riktlinjer-utlysning_och_antagning.pdf

Länk 2: DAC-listan

<http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/daclist.htm>

Länk 3: Blankett för antagning

https://www.naturvetenskap.lu.se/internt/sites/naturvetenskap.lu.se/internt/files/eng-blankett_antagning_forskarutbildning.pdf

Länk 4: Villkor kring stipendiefinansiering

https://www.naturvetenskap.lu.se/internt/sites/naturvetenskap.lu.se/internt/files/overenskommelse-villkor-kring_stipendiefinansiering.pdf

Länk 5: Institutionens garantier

https://www.naturvetenskap.lu.se/internt/sites/naturvetenskap.lu.se/internt/files/garantier_vid_antagning_av_stipendiat_3.docx